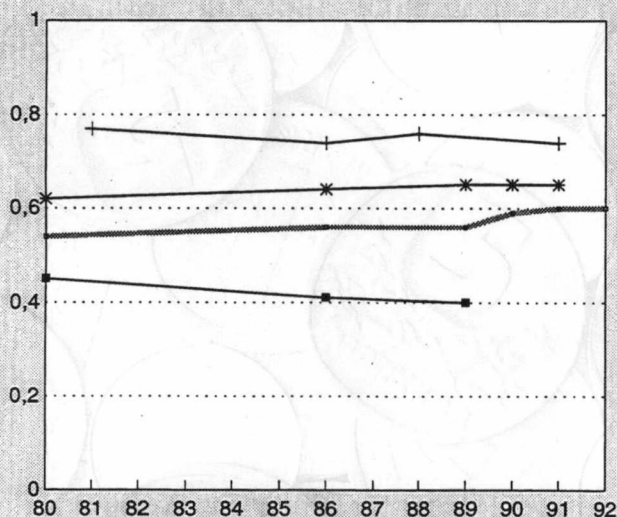
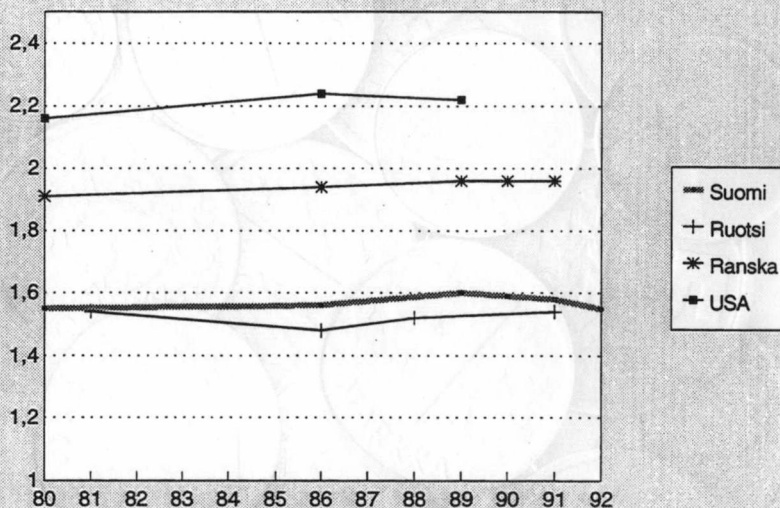

Hinta- ja palkkatiedote 3

12.7.1994

9. desiilin suhde
keskimmäiseen palkkatasoon

1. desiilin suhde keskimäi-
seen palkkatasoon

PALKKAHAJONNAN KEHITYS 1980 – 1992

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

249726

TÄSSÄ JULKAISUSSA MM.

- Julkisen sektorin kuukausipalkat
- Työtaistelut 1. neljänneksellä
- Asuinhuoneistojen vuokrat huhtikuussa
- Asuntojen hinnat 1. neljänneksellä

Hinta- ja palkkatiedote 3

12.7.1994

Palkkaerot pysyneet Suomessa lähes muuttumattomina	3
Palkat	
Reaaliansiot kääntyivät nousuun	6
Kuntien kuukausipalkkaisten lukumäärä supistunut lähes 5 %	7
Palvelualojen keskimääräinen kuukausiansio 9 482 mk	8
Ravintoloiden henkilöstön ansiot laskivat 0,3 %	9
Valtion kuukausipalkkainen henkilöstö vähentynyt 10 000	10
Autoliikenteen työntekijöiden tuntiansio 46,83 mk	11
Metsurin päiväpalkka 450,64 mk	12
Työtaistelut	
Ensimmäisellä neljänneksellä lähes puoli miljoonaa työtaistelupäivää	13
Hinnat	
Vuokrat nousivat 2,1 prosenttia vuodessa	15
Helsingin asuntojen hinnat nousivat	16
Hintatasoja eksoottisissa maissa	18
Indeksitaulukko	20

Hinta- ja palkkatiedote sisältää ajankohtaista ja tiivistettyä tilastotietoa hinnoista, palkoista ja työtaisteluista.

Vuosikertahinta 150 mk
Ilmestyy kuusi kertaa vuodessa

Julkaisun tilaukset:

Puhelin (90) 1734 2011
Telefax (90) 1734 2474

Aikaisempien numeroiden teemoina ovat olleet mm.:

- Inflaatio vai deflaatio 1/1993
- Tuottajahintaindeksit – hyödylliset mittarit yritysten käyttöön 2/1993
- Reaaliansioiden lasku jatkuu – nimellisansiöt kohonneet vain vähän 3/1993
- Toimialojen väliset ansioerot Suomessa ja Ruotsissa toimihenkilöillä Euroopan pienimmät 4/1993
- Teollisuustyöntekijöiden ansiot ovat laskeneet reaalisesti Ruotsissa ja USA:ssa vuoden 1990 jälkeen 4/1993
- Vuokrat pysyneet ennallaan uusissa vuokrasuhteissa 5/1993
- Kansainväliset hintatasoindeksit kelluvat valuuttakurssien mukaan 6/1993
- Suomen Pankin inflaatiomittari 6/1993
- 1990-luvun ansiokehitys 6/1993
- Asuntojen hintojen nousu jatkui 6/1993
- Viime vuonna 124 työtaistelua 1/1994
- Käytetyt autot mukana uudessa kuluttajahintaindeksissä 2/1994

Palkkaerot pysyneet Suomessa lähes muuttumattomina

Keskitetty palkanasetanta

Suomessa on vuodesta 1968 vallinnut keskitetty palkanasetantajärjestelmä. Työn hinta on pyritty päättämään muualla kuin markkinoilla.

Keskitetty palkanasetanta on ollut paljon muutakin kuin keskimääräisen palkkatason valitsemista. Järjestelmän perusajatuksena on ollut, että osapuolten etujen yhteensovittamisen kautta voidaan välttää konfliktit ja turvata vakaa elintason nousu vaikuttamalla yritysten kilpailukykyyn, inflaatiovauhtiin, työllisyyteen ja tuloihin. Osatavoitteena on ollut "tasa-arvoinen" tulojako, mikä on tarkoittanut palkkaerojen supistamista niin alueiden, toimialojen ja yritysten kannattavuuserojen kuin inhimillisen pääoman osalta.

Strateginen kolmio

Työelämän ratkaisut ovat olleet kolmen osapuolen, maan hallituksen, työntekijöiden ja työnantajien välisiä. Keskeisessä asemassa ovat olleet työntekijöiden ja työnantajien keskusjärjestöt, jotka ovat asettaneet esityslistan ja myös sopineet päätösten toteutuksesta. Hallitus on omilla toimenpiteillään helpottanut esityslistan toteutusta lupaamalla osapuolille esim. verohelpotuksia ja ns. sosiaalista palkkaa eli yhteiskunnan tarjoamia hyvinvointipalveluja. Näin ns. strateginen kolmio on tulopolitiikan kaudella muodostunut hallituksen ja keskusjärjestöjen välille.

Teoreettinen tausta

Tulopolitiikan talusteoreettisena perustana on toiminut ns. EFO-malli. Mallin tavoitteena on sekä sopeuttaa kansantalouden kustannuskehitys kansainvälisen työnjaon rajaamiin puitteisiin että säilyttää työn ja pääoman välinen tulonjako ennallaan. Tavoitteiden toteutuminen takaa mallin mukaan kansantalouden kilpailukykyyn ja työllisyyden myönteisen kehittymisen.

Mallissa talous jaetaan kilpailusektoriin ja suojattuun kotimarkkinasektoriin. Palkkojen ja voittojen korotusvaran määrää kilpailusektorin kehitys: korotusvara on kilpailusektorin tuottavuuden kasvun ja kansainvälisen hintakehityksen summa.

Tulopolitiikan talouspoliittisena tavoitteena on ollut pitää kustannuskehitys korkeintaan kilpailijamaiden tasolla. Hallitus on edellyttänyt järjestöiltä "maltillisia" palkankorotuksia sosiaali- ja veropolitiittisten uudistusten ehtona. Viime kädessä on kuitenkin turvattu devalvaatioihin.

Solidaarista palkkapolitiikkaa taas on tavoitellut erityisesti työntekijäpuoli. EFO-mallin mukaan solidaarisen palkkapolitiikan tehtävä on edistää rakennemuutosta. Solidaarisuusajatus on siten tulopolitiittisilla ratkaisuilla ulotettu myös valtion toimenpiteisiin. Tarkoitus on ollut keskimääräisten minimipalkan-korotusvaatimusten avulla rajoittaa matalatuottoisen työn kysyntää ja samalla edistää aktiivisella työvoimapolitiikalla työntekijöiden siirtymistä korkeamman tuottavuuden aloille. Työvoima on näin ollut tarkoitus saada tehokkaampaan käyttöön ja samalla ovat palkkaerot pienentyneet. Keskitetyllä palkanasetannalla on myös estetty liittojen keskinäistä taistelua palkkaosuuksista.

Sopimuskorotukset ja liukuma

Keskitetyssä palkanasetannassa on pyritty samansuuruisiin ansiokorotuksiin. Sopimuksiin sisältyy yleiskorotus, joka on nimensä mukaisesti kaikille tuleva yleinen palkankorotus. Järjestelyvara taas on tarkoitettu taulukkopalkkojen korottamiseen eli kuromaan umpeen työehtosopimusten ja käytännön palkkojen välistä eroa. Matalapalkkaerä on ollut säännöllisesti mukana sopimuksissa 1980-luvun loppupuolelta lähtien. Se on suuntautunut yleensä naisvaltaisille aloille. Indeksiehto sopimuksissa on ollut takaamassa positiivista reaaliansiokiehitystä. Ansiokiehitystakuulla on korvattu liukumattomille aloille yksityisen sektorin sopimuspalkanasetannan ulkopuolella tapahtuneet ns. palkkaliukumat. Näin on taattu tasasuhtainen ansiokiehitys kaikille palkansaajille. Niin matalapalkkaerä kuin ansiokiehitystakuu ovat olleet keskeisessä osassa solidaarisessa palkkapolitiikassa. Kokonaisratkaisuihin on liitynyt lisäksi merkittäviä sosiaalipoliittisia päätöksiä. 1980-luvulla tehtiin erityisesti työaikajärjestelyjä ns. Pekkasaratkaisuilla. Niillä lyhennettiin tuntipalkkaisten työaikaa ja tuotiin sitä näin lähemmäksi kuukausipalkkaisten työaikaa. Näin siis palkan lisäksi myös työaikaa on pyritty keskitetyssä järjestelmässä yhdenmukaistamaan.

Solidaarisen palkkapolitiikan onnistuminen

Tarkasteltaessa tuonempänä koko palkansaajaryhmän välistä palkkahajontaa nähdään, että keskitetty palkanasetantajärjestelmä on onnistunut hyvin solidaarisessa palkkapolitiikassaan; palkkaerot kaikkien palkansaajien välillä ovat pieniä.

Keskitetyn palkanasetantajärjestelmän ja yleisemmin keskitetyn hinnanasetannan oletetaan kuitenkin tulleen tiensä päähän. Keskitetty hinnanasetanta on ollut osana Suomen sotien jälkeistä kansallista kasvustrategiaa suljetussa taloudessa. Nyt kun taloutemme avautuu, valtio ja järjestöt eivät enää voisi päättää tällaisista asioista. Devalvoimalla ja inflatoimalla ei voida enää muodostaa tulonjakoa pääoman ja työn välillä sellaiseksi, että yritysten investointiaste on korkea ja talouden kasvustrategia toimii.

Palkkahajonta Suomessa, Ruotsissa, Ranskassa ja USA:ssa

Seuraavaan palkkahajontatarkasteluun on otettu vertailukohteiksi Ruotsi, Ranska ja USA. Ruotsissa on Suomen tapaan ollut keskitetty palkanasetantajärjestelmä, jossa solidaarisella palkkapolitiikalla on ollut vielä Suomen järjestelmää suurempi merkitys. Ruotsin järjestelmä on osoittanut hajautumisen merkkejä kuitenkin jo vuodesta 1983 asti ja näin tarkastelussa on havaittavissa palkkahajonnan kasvua tultaessa kohti 1990-lukua. Ranskassa palkanasetanta on hajautettu yritystasolle. Ranskassa on kuitenkin lisäksi valtion asettama minimipalkkataso, joka on nostanut matalimpia palkkoja kohti keskimmäistä palkkatasoa. Vuoden 1985 jälkeen Ranskassa minimipalkan osuutta keskimmäisestä palkasta on kuitenkin laskettu. Palkkojen sijasta valtio haluaa nyt suosia työllisyyttä. USA:n työmarkkinat perustuvat täydellisimmin vapaalle kilpailulle. Siellä minimipalkkalainsäädännöllä

on vähäinen merkitys: sitä laskettiin vuodesta 1979 vuoteen 1987 40,1 %:sta 30,3 %:iin keskimmäisestä palkasta. Empiirisestä aineistosta nähdään, miten palkansaajien väliset palkkaerot ovat kasvaneet kyseisen aikana.

Tarkastelu perustuu yksilöaineistoille ja se kuvaa säännöllisiä vuosiansiota, jotka pitävät sisällään loma- ja vapaapäivien palkat. Suomen aineistona on Tilastokeskuksen tulonjakotilasto, joka muodostuu koko vuoden kokopäivätyössä olleiden palkansaajien vuosiansioista ja sisältää näin myös sivutoista saatavan palkan. Yksittäisiin hajontalukuihin kannattaa suhtautua varovaisesti ja tarkkoja maiden välisiä vertailuja välttää. Maiden väliset erot siinä, onko tiedot kerätty hallinnollisella aineistolla vai kotitaloustiedustelulla, heikentävät maiden vertailukelpoisuutta. Tarkasteluni kohteena olevat maiden trendit ovat kuitenkin luotettavia.

Taulukossa ja kuvioissa suhteutetaan toisaalta ylimmän desiiin palkkataso ja toisaalta alimman desiiin palkkataso koko palkkajakauman keskimmäiseen palkkaan, mediaaniin (eli D9/D5 ja D1/D5). Näissä palkkajakauman kohdissa tapahtuneet muutokset antavat käsityksen siitä, onko muutosten painopiste ollut jakauman alapäässä, yläpäässä tai molemmissa päissä.

Tarkasteluajanjakso kattaa Suomen kohdalla vuodet 1980, 1986 ja 1989–1992, Ruotsin ja Ranskan aineistot ulottuvat vuoteen 1991 ja USA:n vuoteen 1989 (lähteenä OECD Employment Outlook, heinäkuu 1993).

Suomessa palkkahajonnassa tapahtuneet muutokset ovat yleisesti ottaen hyvin pieniä. 1980-luvun loppupuolella palkkahajonta näyttää kuitenkin noususuhdanteessa jonkin verran laajentuneen ja vastaavasti 1990-luvun laskusuhdanteessa pienentyneen. Verrattaessa vuotta 1980 ja vuotta 1992 palkkaerot ovat hie- man pienentyneet, alimman desiiin osuus keskimmäisestä palkasta on kasvanut ja ylimmän desiiin osuus on pysynyt ennallaan.

Palkkahajonnan kehitys vuosina 1980–1992

	1980	1986	1989	1990	1991	1992
Suomi						
D9/D5	1.55	1.56	1.60	1.59	1.58	1.55
D1/D5	0.54	0.56	0.56	0.59	0.60	0.60
Ruotsi						
D9/D5	1.54*	1.48	1.52*		1.54	
D1/D5	0.77*	0.74	0.76*		0.74	
Ranska						
D9/D5	1.91	1.94	1.96*	1.96*	1.96*	
D1/D5	0.62	0.64	0.65*	0.65*	0.65*	
USA						
D9/D5	2.16	2.24	2.22			
D1/D5	0.45	0.41	0.40			

* Ruotsin kohdalla tarkasteluvuodet ovat 1981, 1986, 1988, 1989 ja 1991.

* Ranskan kohdalla vuodet 1989–1991 ovat ennakkolukuja.

Noususuhdanteen palkkaerojen laajenemista selitetään henkilökohtaisten tulospalkkioiden sekä yli- ja sivutöiden määrän kasvulla ylimpien palkansaajien parissa. Vastaavasti näiden osuus on vähentynyt 1990-luvun laskusuhdanteessa. Toinen merkittävä palkkahajontaa pienentävä tekijä laskusuhdanteessa on se, että työttömyys on kohdistunut erityisesti matalapalkkaisiin. Vuonna 1992 työttömyys jakautui palkansaajaviidennesittain seuraavasti: naisilla työttömyyttä kokeneista 45,5 % tuli alimmasta palkansaajaviidennesestä ja ylimmästä vain 4 %. Miehillä vastaavat luvut olivat 38,4 % ja 8,5 % (palkansaajaviidenneset vuodelta 1991). Kun matalapalkkaisimmat putoavat pois palkkahajontatarkastelusta palkkaerot pienenevät. Solidarisuudestaan ei silloin ole kysymys.

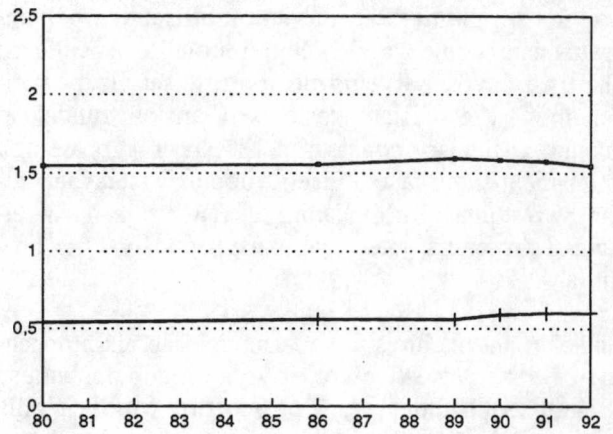
Ruotsissa vuosina 1981–1991 palkkaerot ovat jonkin verran laajentuneet. Laajentuminen on tapahtunut vuosina 1986–1991, se on kuitenkin vielä vähäistä. Myös Ranskassa palkkaerot ovat hieman kasvaneet 1980-luvun puolivälin jälkeen. 1980-luvun alkupuolella palkkaerot sitä vastoin pienenevät. USA:n palkkakehitys on radikaaleinta. Siellä koko 1980-luvun aikana palkansaajien ylimmän pään palkat ovat nousseet huomattavasti suhteessa keskimmaiseen palkkaan samaan aikaan kuin alapään palkansaajien suhteellinen palkkaosuus on pienentynyt huomattavasti. Ilmiötä selitetään teknologisella muutoksella, joka vähentää fyysisen työvoiman kysyntää ja lisää koulutetun, nopean oppimiskyvyn omaavan työvoiman kysyntää.

Keskitetty palkanasetantajärjestelmämme näyttää pitäneen palkkaerot hyvin muuttumattomina voimakkaista nousu- ja laskusuhdanteista huolimatta. Työn hinta on pitkälti muodostunut markkinoiden ulkopuolella, eikä markkinamekanismilla työn kysynnän ja tarjonnan leikkauspisteessä. Tulee olemaan mielenkiintoista nähdä, mihin suuntaan palkanasetantajärjestelmämme tulee siirtymään ja miten suuri paino palkkojen solidarisuudelle tullaan jatkossa antamaan.

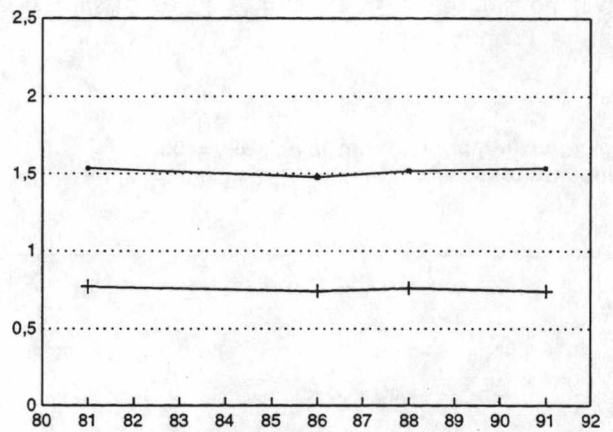
Teksti perustuu Laura Noël du Payratin korporatismia ja sen osuutta palkanmuodostuksesta käsittelevään tutkimukseen, joka julkaistaan syksyllä 1994.

Palkkahajonnan kehitys v. 1980–1992 1. ja 9. desiliin suhde keskimmaiseen palkkatasoon

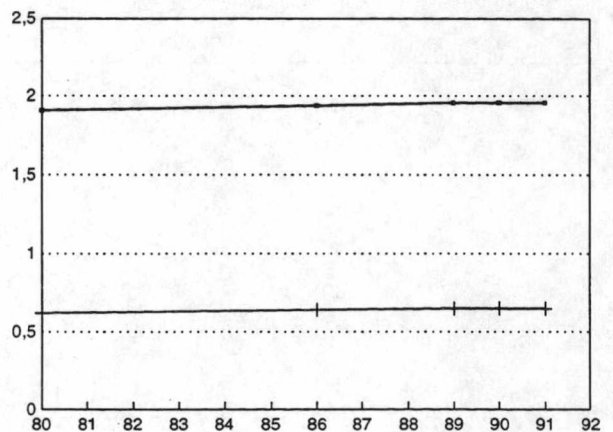
Suomi

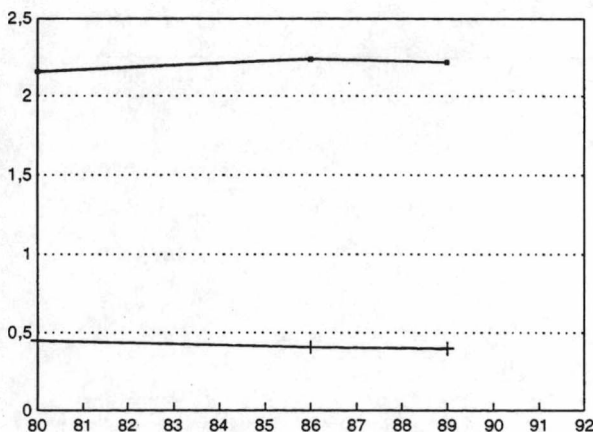
Ruotsi

Ranska

USA

Palkat

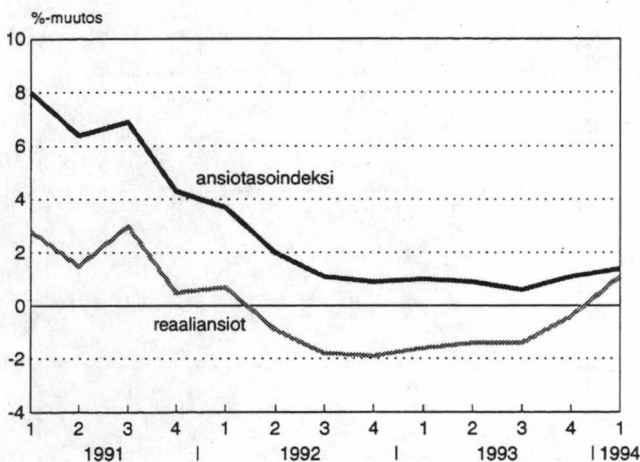
Reaaliansiot kääntyivät nousuun

Palkansaajien reaaliansiot nousivat tammi-maaliskuussa ensimmäistä kertaa lähes kahteen vuoteen. Ansiotason nousu johtuu pääosin vientiteollisuuden palkan- korotuksista viime vuoden loppupuolella. Ansiotasoa kohottivat myös palvelusvuosiperusteiset lisät ja rakennemuutokset. Tilastokeskuksen ansiotasoindeksiin mukaan ansiotaso nousi nimellisesti 1,4 prosenttia tammi-maaliskuussa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Kuluttajahinnat nousivat samaan aikaan 0,3 prosenttia, joten reaaliansiot nousivat 1,1 prosenttia.

Vaikkakin ansiokehitys kokonaisuudessaan alkoi nopeutua, se alakohtaisesti alkoi eriytyä. Ansioiden nousu nopeutui teollisuudessa 3,6 prosenttiin. Muilla aloilla ansiot kasvoivat edelleen hitaasti tai jopa laskivat kuten talonrakennuksessa 1,0 prosenttia.

Sektorikohtaisesti ansiokehitys oli tasaisempaa. Vastaavat nousut olivat yksityisillä 1,6, kunnissa 1,1 ja valtiolla 1,2 prosenttia.

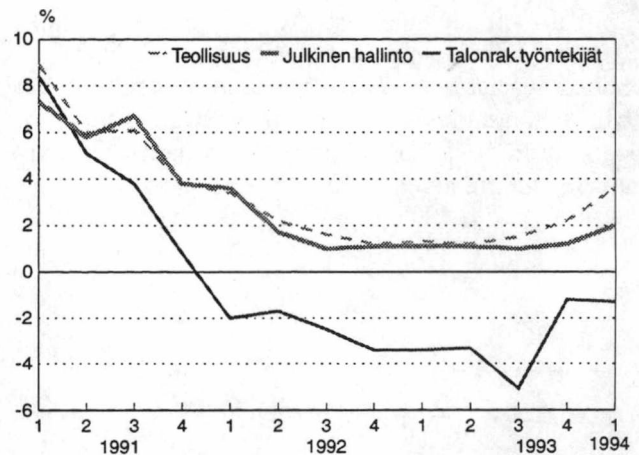
Palkansaajien ansiotasoindeksi 1990=100, vuosimuutokset, %

Palkansaajien säännöllisen työajan keskiansio oli tammi-maaliskuussa 9 664 markkaa kuukaudessa. Miesten keskiansio oli 10 643 markkaa. Naisten keskiansio oli 81,1 prosenttia miesten keskiansiosta.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen ansiotasoindeksiin, jonka perusvuosi on 1990. Indeksillä mitataan palkansaajien keskiansioiden kehitystä. Siinä ovat mukana työlliset kokoaikaiset palkansaajat, joiden ansiot on laskettu säännölliseltä työajalta. Siten muun muassa lomautukset, lyhennetyt työviikot, ylityöt ja lomarahojen leikkaukset eivät vaikuta indeksiin. Palkoista ei myöskään ole vähennetty veroja ja veroluonteisia maksuja.

Lähde: Ansiotasoindeksi 1994, 1. nelj.

Kuntien kuukausipalkkaisten lukumäärä supistunut lähes 5 %

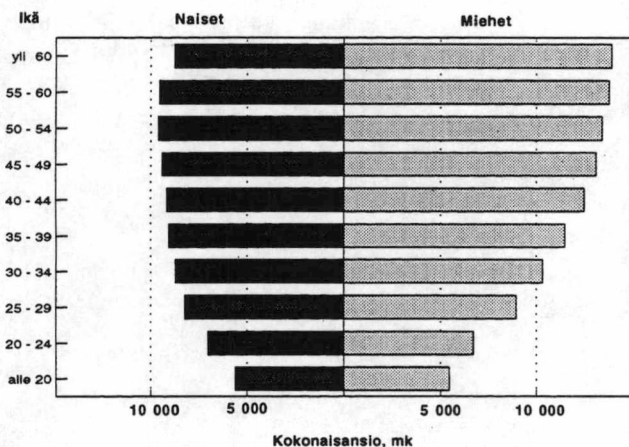
Kuntasektorilla kuukausipalkkaisia oli 1993 lokakuussa 395 795, lukumäärä on supistunut 4,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Kokoaikainen henkilöstö on vähentynyt 11 prosenttia ja osalta kuukautta palkkaa saaneiden ja osa-aikaisten lukumäärät nousseet kummatkin reilut 30 prosenttia. Kunnat ovat säästösyistä osa-aikaistaneet työntekijöitään ja vähentäneet sivutoimisia.

Tiedusteluajankohdaksi (lokakuu) sattuneet paikallisten säästösopimusten aiheuttamat palkattomat virkavapaat ja lomautukset vaikuttavat näihin lukumäärämuutoksiin. Lomautuksen tai säästösopimusten takia palkkaa oli lokakuussa pidätetty n. 61 000 päätoimiselta kuukausipalkkaiselta. Lisäksi kunnissa on säästetty lomarahasta.

Kokonaisansio noussut 1,3 %

Kokoajakaisten kokonaisansio oli 9 724 mk, miehillä 11 791 mk ja naisilla 9 072 mk. Säännöllisen työajan ansiot vastaavasti yhteensä 9 380 mk, miehillä 11 185 mk ja naisilla 8 856 mk.

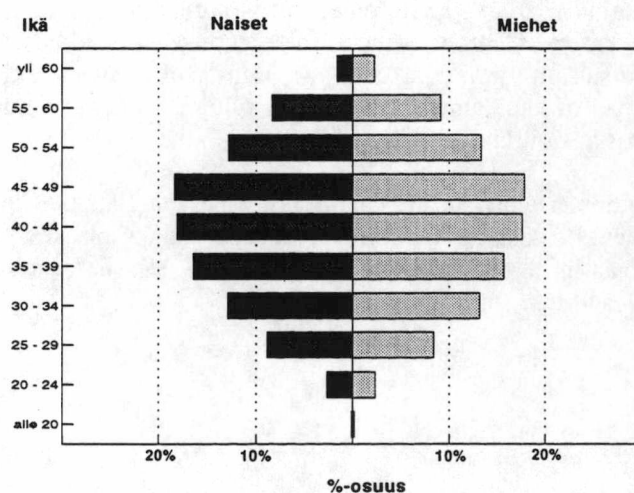
Kuntasektorin kuukausipalkkaisten kokonaisansio ikäryhmittäin

Ikä nostaa keskiansioita

Kuntien henkilöstön keski-ikä on 41,9 vuotta, miesten 42,2 vuotta ja naisten 41,8 vuotta. Nuorten (alle 24-vuotiaiden) lukumäärä on vähentynyt puolella. Vuonna 1993 oli nuoria kuntasektorin palveluksessa vain 7 211. Nuorten keskiansio oli noin 6 900 mk ja ansiot nousevat iän myötä, naisilla keskiansiot nousevat tasanaisesti 50-60-vuotiaaksi asti ollen noin 9 500 markkaa. Miehillä ansion nousu jatkuu kaikissa ikäryhmissä, yli 60-vuotiailla ansio on 13 900 mk.

Kuntasektorin kuukausipalkkaisten ikäjakauma

Palvelualojen keskimääräinen kuukausiansio 9 482 mk

Palvelualojen palkansaajien säännöllisen työajan ansio oli 9 482 mk elokuussa 1993. Miehet ansaitsivat 11 393 mk ja naiset 8 460 mk.

Ansiot nousivat edellisestä vuodesta 1,1 %, miehillä 1,7 ja naisilla 1,0 %. Reaalisesti ansiot laskivat 0,9 %.

Tilastokeskuksen otoksen estimointimenetelmää on kehitetty 1993 siten, että se ottaa huomioon yrityksen suuruusluokan ansioiden muodostuksessa. Ansioiden muutosprosentit 93/92 on laskettu uuden estimointimenetelmän mukaisista ansioista.

Yritysten henkilöstön vähennykset ovat vaikuttaneet koko 1990-luvun keskimääräisten ansioiden kehitykseen. Eräissä palkansaajaryhmissä keskimääräisen viikkotyöajan supistuminen on vaikuttanut ansiokehitykseen. Osittain kaupan alalla provisiopalkkaisten ansiot on yrityksiltä saatu elokuun tasolla, eikä keskimäärin kuukaudessa ja sillä on ollut korottava vaikutus ansioihin.

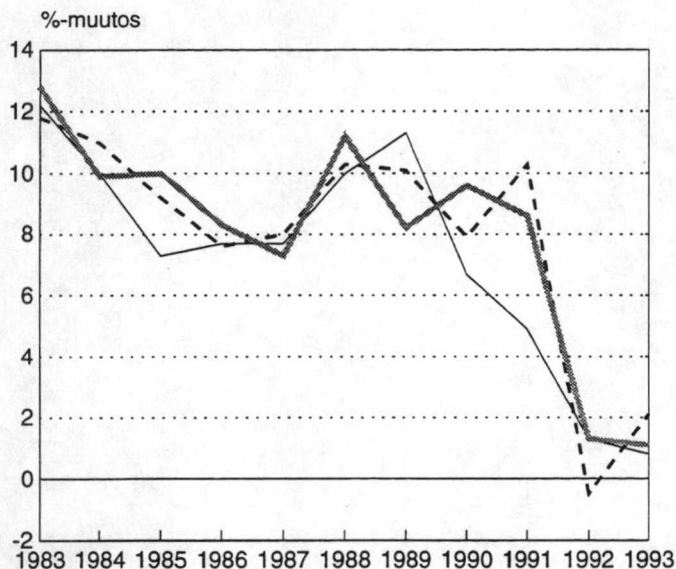
Kaupan alalla toimi lähes puolet palvelualan tilaston henkilöstöstä. Säännöllisen työajan ansio oli keskimäärin 8 805 mk, miehillä 10 286 mk ja naisilla 7 648 mk.

Rahoitustoiminnassa säännöllisen työajan ansio oli keskimäärin 11 053 mk. Naisten osuus on alalla korkea, noin 80 %. Naisten ansioiden osuus miesten ansioista on noin 61 %. Pankit ovat vähentäneet toimistohenkilökuntaa kolmen vuoden aikana lähes 8 000 toimihenkilöllä eli noin 18 %. Pankkien johtotasosta on vähennetty 11 % ja esimies- ja suorittavasta tasosta noin 20 %.

Vakuutustoiminnassa säännöllisen työajan ansio oli 10 880 mk, miehillä 14 509 ja naisilla 9 474 mk. Ansiot nousivat keskimäärin 0,8 % edellisestä vuodesta.

Tietojenkäsittelypalvelun osuus palvelualojen palkkatilastosta oli alle 10 %. Säännöllisen työajan ansio oli keskimäärin 13 800 mk. Miehet ansaitsivat 14 946 mk ja naiset 11 683 mk. Ansiot nousivat keskimäärin 0,2 % edellisestä vuodesta. Miesten ansiot hieman laskivat 0,3 % ja naisten nousivat 1,2 %. Naisten osuus miesten ansioista oli noin 78 %.

Lähde: Palvelualojen palkat 1993

Pankkien, vakuutusalan ja kaupan toimihenkilöiden ansioiden muutokset 1983–1993

Ravintoloiden henkilöstön ansiot laskivat 0,3 %

Ravitsemis- ja majoitusliikkeiden palkansaajien säännöllisen työajan ansiot olivat 7 674 mk elokuussa 1993. Miehet ansaitsivat 8 407 mk ja naiset 7 492 mk. Naisten ansioiden osuus miesten ansioista oli 89,1 %.

Ansiot laskivat elokuusta 1993 keskimäärin 0,3 %; miesten ansiot eivät muuttuneet ja naisten laskivat 0,3 %. Reaalisesti ansiot ovat laskeneet vuodesta 1990 lähtien 2,4 %.

Esimiestasolla ansiot nousivat 0,8 %. Miesten ansiot olivat 10 141 mk ja naisten 9 039 mk. Suorittavalla tasolla ansiot laskivat keskimäärin 1,0 %. Miesten ansiot olivat 7 648 mk ja naisten 7 109 mk.

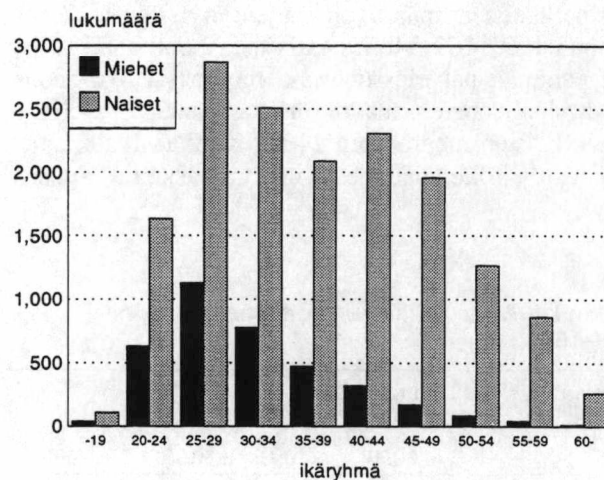
Ravitsemis- ja majoitusliikkeiden palvelurahapalkkaisten tarjoilijoiden palkkauksessa on 1980 luvun puolivälistä lähtien lähdetty siirtymään kiinteään palkkausjärjestelmään. Alalla on rakenteelliset muutokset suuret. Yritykset palkkaavat alalle monipuolisia työtehtäviä hallitsevia henkilöitä.

Ravitsemis- ja majoitusliikkeiden palkansaajien määrä on vähentynyt kolmessa vuodessa lähes 35 %. Ala on vahvasti naisvaltainen, noin 80 % palkansaajista on naisia.

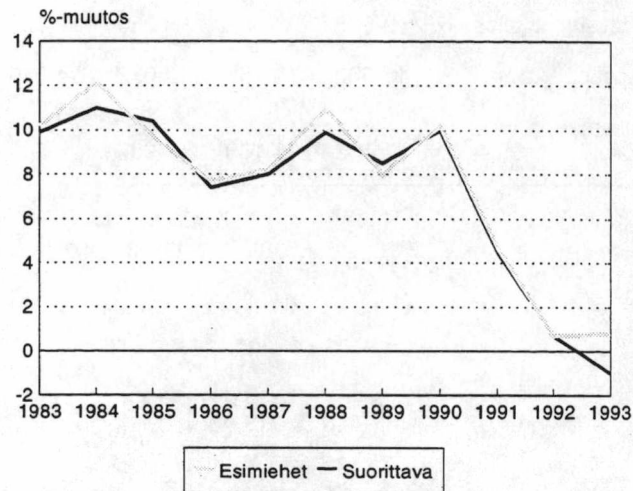
Tämä tilasto koostuu pääosin Liiketyöntäjien Keskusliiton järjestäytyneistä yrityksistä. Tilastokeskuksen aineistosta on mukana lähinnä työmaaruokaloiden henkilökunta.

Lähde: Palvelualan palkat 1993

Ravintolahenkilöstö ikäryhmittäin elokuussa 1993

Ravintolahenkilöstön ansioiden muutokset 1983–1993

Ravitsemis- ja majoitusliikkeiden lukumäärät ja säännöllisen työajan ansiot ammattitaitain 1988–1993

Vuosi	Tarjoilija		Tarjoilija		Kokki		Hovimestari	
	Palv.rahapalk.		Kiinteäpalk.					
	Lkm	Ansio	Lkm	Ansio	Lkm	Ansio	Lkm	Ansio
1988	2 733	7 600	5 071	6 011	1 585	6 180	692	7 354
1989	2 234	8 204	5 556	6 615	1 670	6 756	689	7 894
1990	1 533	8 888	5 745	7 335	1 750	7 291	649	8 703
1991	1 056	8 810	5 916	7 785	1 788	7 676	543	9 067
1992	478	8 747	4 833	7 986	1 361	7 615	412	9 215
1993	181	8 799	4 137	7 923	1 171	7 614	296	9 173

Valtion kuukausipalkkainen henkilöstö vähentynyt 10 000

Valtiolla oli syyskuussa 1993 152 714 kokoaikaista kuukausi-palkkaista henkilöä. Kokoaikaisten kuukausipalkkaisten määrä on vähentynyt lähes 17 000 (vuonna 1992 169 546 kokoaikaista). Samanaikaisesti on tapahtunut palvelussuhteessa muutoksia: osa-aikaisten täysipalkkaisten määrä on kasvanut 43 %:lla ja osapalkkaisten määrä noin 24 %. Kuukausipalkkainen henkilöstö kokonaisuudessaan on laskenut runsaat 5 %.

Valtion kuukausipalkkainen henkilöstö vuosina 1990–1993

Kotimaassa toimivat	Lukumäärät			
	1990	1991	1992	1993
Yhteensä	194 602	194 195	189 874	179 484
– kokoaikaiset täysi palkkaiset	169 444	172 235	169 546	152 714
– osa-aikaiset täysi palkkaiset	9 588	7 807	8 250	11 820
– osapalkkaiset	15 570	14 153	12 078	14 950
Ulkomaan kokoaikaiset	1 192	1 183	987	963

Budjettitalouteen kuuluvia kokoaikaisia henkilöitä oli 111 386. Budjettitalouteen kuuluvista naisista lähes joka toinen toimi hallinnollisessa tai konttoriteknisessä ammattiryhmässä osasto- tai toimistosihteerinä tai verotustehtävissä.

Lähes kolmannes miehistä on teknisen, lunnontieteellisen tai humanistisen työn ammattiryhmässä ja toimivat insinööreinä tai tekniikkoina sekä opetusallalla.

Suurimpia hallinnonaloja oli opetusministeriö, joka työllisti 25 %, sisäministeriö 15 % ja puolustusministeriö 13 %.

Vuonna 1992 valtion henkilöstöstä noin 27 % toimi valtion liikelaitoksissa, ja edellisenä vuonna 28 %.

Valtion kuukausipalkkaisen henkilöstön säännöllisen työajan keskiansio oli syyskuussa 1993 keskimäärin 10 203 markkaa. Miesten ansio oli 10 977 markkaa ja naisten 9 080 markkaa.

Kokonaiskeskiansio oli 10 460 markkaa, miehillä 11 372 markkaa ja naisilla 9 170 markkaa.

Ansio kasvoi edellisestä vuodesta 0,7 %, miehillä 0,5 % ja naisilla 1,3 % (Ansioiden kehitystä laskettaessa on huomioitu rakenteessa tapahtuneet muutokset).

Lähde:
Valtion kuukausipalkat 1993

Valtion liikelaitoksissa ja budjettitaloudessa toimivat kokoaikaisten kuukausipalkkaisten lukumäärä ja säännöllisen työajan ansio vuosina 1992–1993

	Lukumäärä		Säännöllisen työajan ansio	
	1992	1993	1992	1993
	Yhteensä		Yhteensä	
Budjettitalous	122 139	111 386	10 301	10 512
– Miehet	67 527	61 148	11 307	11 528
– Naiset	54 612	50 238	9 056	9 275
Liikelaitokset	47 407	41 328	9 323	9 370
– Miehet	31 285	28 319	9 875	9 850
– Naiset	16 122	13 009	8 253	8 326
Yhteensä	169 546	152 714	10 027	10 203
– Miehet	98 812	89 467	10 854	10 997
– Naiset	70 734	63 247	8 873	9 080

Autoliikenteen työntekijöiden tuntiansio 46,83 mk

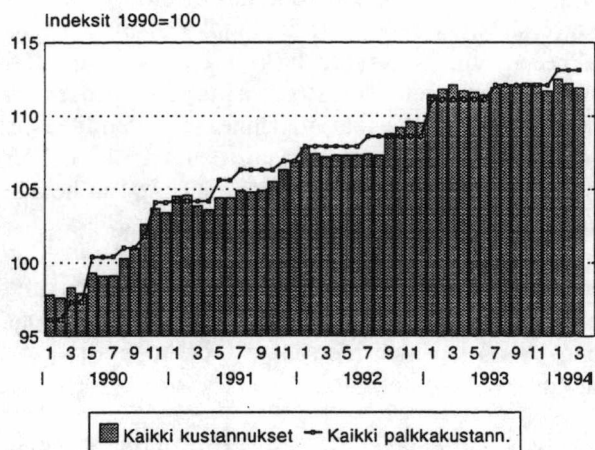
Autoliikenteen työntekijöiden säännöllisen työajan tuntiansio oli 46,83 mk 4. neljänneksellä 1993. Miehillä ansio oli 46,96 mk ja naisilla vastaavasti 43,15 mk, joka on 91,9 prosenttia miesten ansiosta. Kokonaisansio, mikä sisältää yli- ja sunnuntaityökorotukset, oli samana ajankohtana 49,62 mk yhteensä. Ansio nousi 0,3 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä.

Autoliikenteen koko työntekijämäärä oli tilaston mukaan 19 081. Linja-autoliikenteessä oli 6 351 työntekijää ja kuorma-autoliikenteessä 11 620 työntekijää. Työntekijämäärä on edellisestä vuodesta laskenut yli kymmenen prosenttia.

Linja-autoliikenteen kustannukset ovat nousseet 2 prosenttia

Linja-autoliikenteen kokonaiskustannukset ovat nousseet edellisvuodesta vuoden 1993 joulukuuhun 2 prosenttia. Samanaikaisesti linja-autoliikenteen kaikki palkkakustannukset ovat nousseet 3,2 prosenttia. Kaikkiin palkkakustannuksiin on tällöin luettu kuljettajien, autoemäntien, autoasentajien sekä johto- ja toimistohenkilökunnan palkat välillisine palkkakustannuksineen.

Autoliikenteen kustannuskehitys Indeksit tammikuu 1990 – maaliskuu 1994

Lähde:
Linja-autoliikenteen kustannusindeksi 1990=100

Linja-autoliikenteen kustannusindeksin painorakenteessa kaikkien palkkakustannusten osuus kokonaiskustannuksista on 54,9 prosenttia. Autohenkilökunnan, so. kuljettajien ja autoemäntien, palkkojen osuus kokonaiskustannuksista on 24,6 prosenttia ja autohenkilökunnan välillisten palkkakustannusten 16,4 prosenttia.

Liikenteen työntekijöiden säännöllisen työajan tuntiansiot ja niiden muutokset 4. neljänneksellä 1993

	Tuntiansio, mk			Muutos %	
	Miehet	Naiset	Yhteensä	II/93	IV/92
Linja-autoliikenne	47,50	45,41	47,38	0,7	1,3
Linja-autonkuljettaja	47,52	46,82	47,48	0,6	1,2
Rahastaja	43,25	34,52	36,94	3,4	5,3
Kuorma-autoliikenne	46,66	42,60	46,63	-0,2	-0,4
Täysperävaunukuljettaja	47,64	45,80	47,64	-0,5	-0,9
Puoliperävaunukuljettaja	44,59	-	44,59	0,3	2,1
Kuorma-autonkuljettaja	45,40	40,85	45,37	-2,0	0,2
Henkilöautonkuljettaja	45,21	41,84	45,06	8,2	0,1
Autonapumies	41,87	.	41,85	-2,7	-4,1
Terminaalityöntekijä	44,87	.	45,02	-1,5	-1,5
Erikoisautonkuljettaja	48,35	-	48,35	-0,8	-3,2
Ulkomaanliikenteenkuljettaja	51,12	-	51,12	0,4	-3,6
Huoltokorjaamot	47,23	38,76	45,86	-0,6	-0,4
Aputyöt	40,97	38,15	39,08	-1,2	-1,1
Raskaat aputyöt	44,88	40,25	43,39	0,4	1,8
Erittäin raskaat aputyöt	44,67	.	44,55	0,9	1,4
Ammattityöt	46,71	.	46,71	0,6	0,4
Vaativat ammattityöt	49,38	.	49,36	-1,5	-0,7
Ahtaustyöntekijät	.	.	56,95	-0,1	0,9

Lähde:
Liikenteen työntekijöiden palkat 1993. 4 neljännes

Metsurin päiväpalkka 450,64 mk

Puutavaran valmistuksessa oli vuoden 1994 ensimmäisellä vuosineljänneksellä 3 817 metsätyöntekijää. Keskimääräinen päiväansio urakka-, palkkio- ja osaurakatöissä oli 450,64 markkaa, joka sisältää myös työvälineen osuuden. Ansio laski 3,1 prosenttia edelliseen neljännekseen verrattaessa ja 1,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattaessa. Vastaava ansio ilman työvälineen osuutta oli 332,58 markkaa. Vakinaisessa työsuhteessa oli 3 304 ja heidän keskimääräinen päiväansionsa oli 457,75 markkaa.

Metsätyöntekijöiden palkkatilastossa ovat mukana kaikki atk-palkanlaskentaa käyttävien metsäalan työnantajien 18–65 vuotiaat metsäalan työehtosopimuksen piiriin kuuluvat työntekijät.

Työlajeina ovat puutavaran valmistus moottorisahaa käyttäen, metsänhoitotyöt, metsäkonetyöt, uittotyöt, muut metsätyöt ja taimitarhityöt. Työnantajaryhminä ovat valtio, Metsäteollisuus ry:n jäsenet ja muut. Työsuhteen mukaan metsätyöntekijät jaetaan vakinaisiin ja muihin.

Metsätyöntekijöiden ansiot työlajeittain 1. neljännes 1994

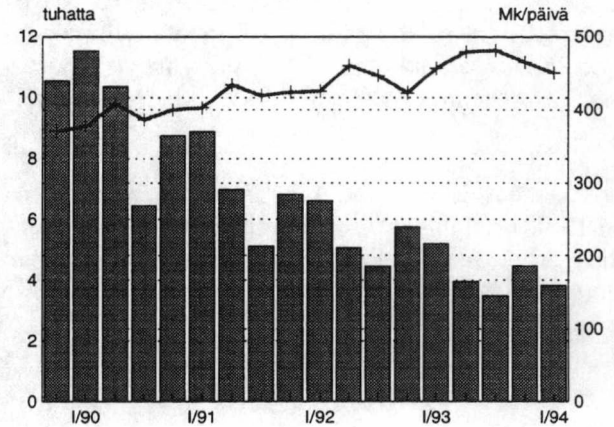
Työlaji	Urakka-työ	Päiväpalkkainen työ	Tuntityö
Puutavaran valmistus	332,58	318,30	..
Metsänhoitotyöt	243,41	217,10	37,15
Taimitarhityöt	..	..	40,06
Metsäkonetyöt	365,61	274,40	46,19
Muut metsätyöt	479,93	274,45	39,09

Ikäryhmittäin tarkasteltuna lähes 70 prosenttia metsätyöntekijöistä on 30–49 vuotiaita. Heidän keskimääräinen päiväansionsa metsätöissä on 328,74 markkaa ilman työvälineen osuutta. 50–65 vuotiaita on noin 22 prosenttia ja päiväansio 322,63 markkaa. Alle 30 vuotiaita metsätyöntekijöistä on noin 8 prosenttia. Heillä keskimääräinen päiväansio on 290,41 markkaa.

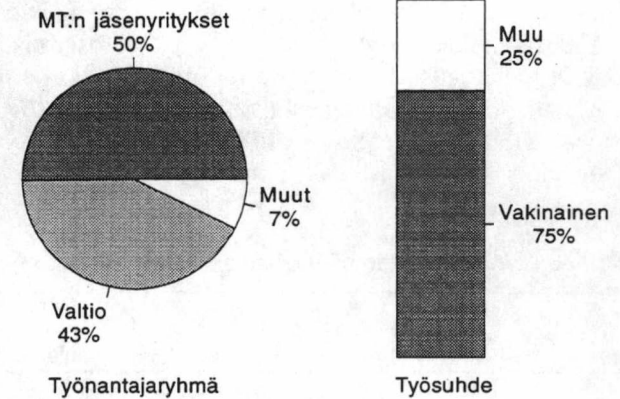
Metsätyöntekijöiden määrä on 1990-luvulla supistunut melkoisesti. Vuonna 1990 työntekijöitä oli ensimmäisellä neljänneksellä runsaat kaksitoistatuhatta, nyt vastaavana ajankohtana 1994 metsätyöntekijöiden määrä jää vähän alle viidentuhannen. Kehitys on ollut saman kaltainen myös muilla vuosineljänneksillä. Osittain tähän on vaikuttanut alalla tapahtuneet rakennemuutokset ja metsätöiden lisääntyvä koneellistuminen.

Lähde:
Maa- ja metsätyöntekijöiden palkat 1. neljännes 1994

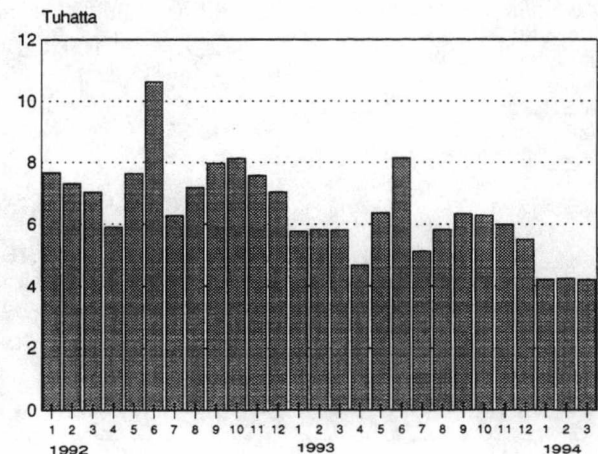
Metsätyöntekijöiden lukumäärä ja päiväkeskiansiot Puutavaran valmistus, urakatyöt

Metsätyöntekijät, 1. neljännes 1994

Metsätyöntekijöiden lukumäärät kuukausittain 1/1992–1/1994

Työtaistelut

Ensimmäisellä neljänneksellä lähes puoli miljoonaa työtaistelupäivää

Tilastokeskuksen työtaistelutilaston laskemien alustavien tietojen mukaan käytiin tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä yhteensä 26 työtaistelua. Niihin otti osaa lähes 30 000 työntekijää ja työtaistelussa menetettyjä työpäiviä oli 475 000. Verrattuna edellisen (1993) vastaavaan neljännekseen oli työtaisteluita yksi vähemmän ja työtaisteluihin osallistuneita työntekijöitä lähes 27 000 enemmän ja työtaistelupäiviä 472 000 enemmän.

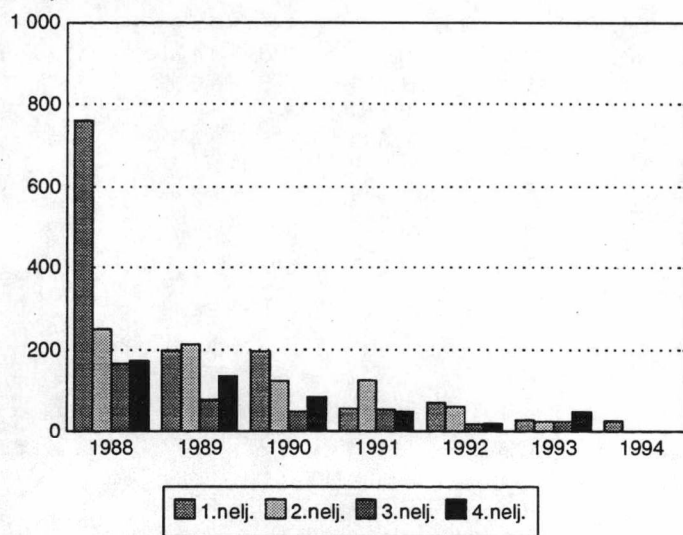
Tämän vuoden ensimmäinen neljännes oli työtaistelujen suhteen rauhallinen. Pieniä ja paikallisia pistelakkoja oli suhteellisen vähän. Yksi suurehko työtaistelu kuitenkin käytiin maaliskuussa. Tuolloin oli elintarvikkealan lakko-sulku, joka kesti kaikkiaan yli kaksi viikkoa ja siihen osallistui yhteensä 26 000 työnteki-

jää. Kyseisessä työtaistelussa menetettiin yli 472 000 työpäivää ja bruttopalkkamenetykset kohosivat 177 miljoonaan markkaan.

Vuoden 1994 ensimmäisellä neljänneksellä työtaisteluita oli eniten metallien valmistuksessa, kaikkiaan yhdeksän työtaistelua. Eniten työtaisteluihin osallistuneita työntekijöitä samoinkuin menetettyjä työtunteja oli elintarvikkeiden valmistuksessa johtuen alan valtakunnallisesta työtaistelusta.

Kuluvan vuoden ensimmäisen neljänneksen työtaisteluihin osallistuneiden määrä, tuo liki 30 000 työntekijää on noin 1,5 % työllisestä työvoimasta. Työntekijöitä yhtä työtaistelua kohden kyseisellä neljänneksellä oli 1 152 ja menetettyjä työpäiviä yhtä työtaisteluun osallistunutta kohden oli 15,9 työpäivää.

Työtaistelujen lukumäärä

Työtaistelut neljänneksittäin vuosina 1988–1993 ja ensimmäisellä neljänneksellä 1994

Työtaistelut, niihin osallistuneet työntekijät sekä menetetyt työpäivät vuosina 1980–1992, neljänneksittäin vuonna 1993 ja ensimmäisellä neljänneksellä 1994

Vuosi	Työtaisteluita	Työntekijöitä			Menetettyjä työpäiviä	
		Lukumäärä	Työtaistelua kohden	Prosenttia työllisistä	Lukumäärä	Työtaisteluihin osallistuneita kohden
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 399	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
I	27	3 240	120	0,2	3 070	0,9
II	25	7 180	287	0,3	6 010	0,8
III	25	2 720	109	0,1	1 890	0,7
IV	49	10 050	205	0,5	6 340	0,6
1994						
I	26	29 950	1 152	1,5	474 890	15,9

Työtaistelut, toimipaikat, työntekijät sekä menetetyt työtunnit ja palkat toimialoittain 1. neljännes 1994

Toimiala ¹⁾	Työtaisteluita	Toimipaikkoja	Työntekijöitä	Menetettyjä työtunteja	Menetykset bruttopalkk. mk
Teollisuus	22	38	28 668	3 790 124	178 309 120
Elintarvikkeiden valmistus	1	15	21 700	3 129 600	147 091 200
Juomien valmistus	2	4	3 500	544 00	25 568 000
Tupakan valmistus	1	1	800	102 400	4 812 800
Muovituotteiden valmistus	1	1	54	432	20 950
Lasi-, savi- ja kivituuotteiden valmistus	2	2	135	571	37 030
Metallien valmistus	9	9	1 929	10 184	627 230
Koneiden ja laitteiden valmistus	2	2	83	360	18 300
Sähkötekniisten tuotteiden valmistus	2	2	217	668	38 000
Laivojen ja veneiden valmistus ja korjaus	2	2	250	1 909	95 610
Energia- ja vesihuolto					
Energiahuolto	2	2	33	33	1 780
Kuljetus	3	3	188	5 277	293 620
Tieliikenne	1	1	69	2 159	116 000
Liikennettä palveleva toiminta	2	2	119	3 118	177 620
Tietoliikenne					
Teleliikenne	1	1	1 056	3 696	187 220
Yhteensä	28	44	29 945	3 799 130	178 791 740

¹⁾ Tässä luokituksessa on otettu huomioon vain päätyneet työtaistelut.

Hinnat

Vuokrat nousivat 2,1 prosenttia vuodessa

Asuinhuoneistojen vuokra oli huhtikuussa keskimäärin 33,40 mk neliöltä kuukaudessa. Vuokrat nousivat viimevuodesta 2,1 prosenttia. Arava-huoneistojen vuokra oli keskimäärin 31,10 mk ja vapaarahoitteisten huoneistojen 35,49 mk neliöltä kuukaudessa. Kevään 1994 vuokratiedustelussa oli mukana noin 6 800 vuokra-asuntoa.

Helsingissä alle vuoden yksiössä vuokralla asuneiden keskiavuokra oli noin 62 markkaa neliö kuukaudessa.

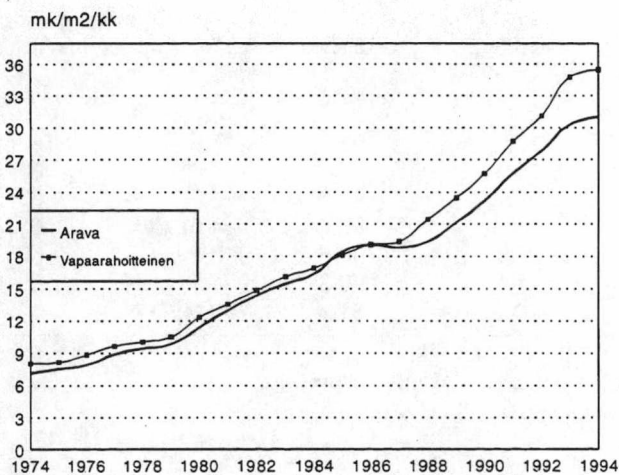
Vastaavasta asunnosta, jonka vuokrasopimus oli keskenyt yli 10 vuotta vuokra oli 41 mk/m²/kk.

Pääkaupunkiseudun vuokrat olivat keskimäärin 18 prosenttia kalliimmat kuin muualla maassa. Pääkaupunkiseudun vapaarahoitteisten asuntojen keskiavuokra oli 50 neliön asunnosta noin 2 000 mk kuukaudessa. Muulla maassa vastaavista asunnoista maksettiin 1 600 markkaa kuukaudessa.

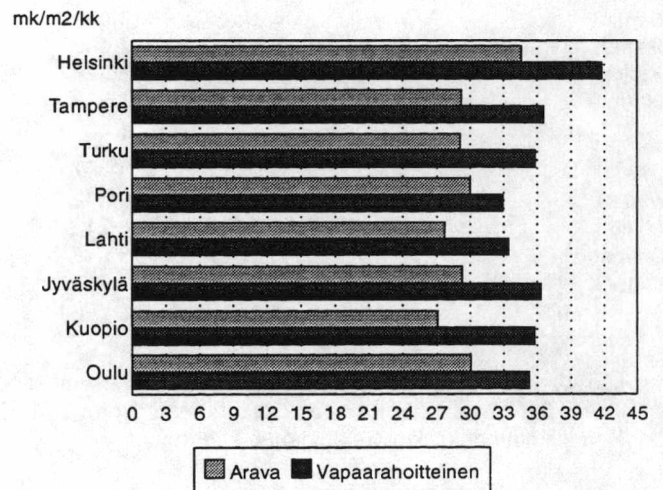
Vapaa-rahoitteisten asuntojen vuokrien hajontalukuja mk/m²/kk

Area	Huoneet	Alakvar.	Mediaani	Yläkvar.	Kpl
Yli 100 000 asukasta	1	37,70	45,20	58,30	502
	2	33,30	39,80	47,80	492
	3	32,20	37,40	43,80	408
	4+	31,50	35,20	42,60	336
60 000 – 100 000 asukasta	1	33,30	42,30	50,00	82
	2	27,90	35,60	43,30	101
	3	28,10	33,20	38,10	88
	4+	26,30	30,20	37,80	54
20 000 – 59 999 asukasta	1	28,90	32,70	36,90	187
	2	28,40	34,00	37,80	237
	3	26,40	30,80	34,50	356
	4+	23,90	27,70	32,00	243
Alle 20 000 asukasta	1	28,90	32,70	36,90	187
	2	28,40	34,00	37,80	237
	3	26,40	30,80	34,50	356
	4+	23,90	27,70	32,00	243

Vuokrat 1974–1994

Asuinhuoneistojen vuokria, huhtikuu 1994

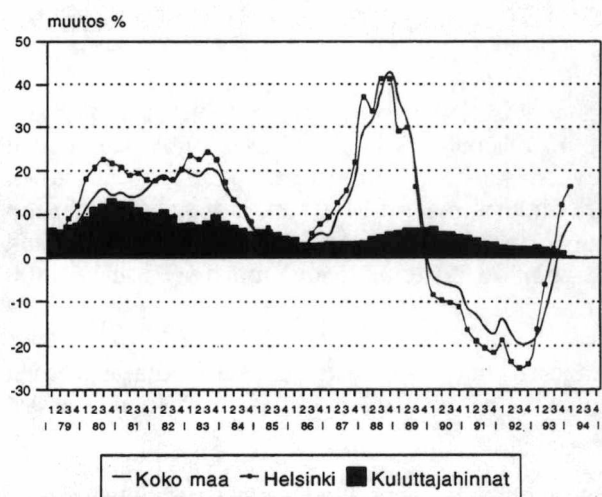

Helsingin asuntojen hinnat nousivat

Vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat 2,5 % tämän vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä verrattuna edelliseen neljännekseen. Nousu johtui pääasiassa Helsingin hintojen 6,7 prosentin noususta. Nousua tapahtui tasaisesti koko Helsingin alueella. Erityisesti kaksiot ja sitä suuremmat asunnot kallistuvat selvästi.

Vantaalla tilastotiin 5,9 prosenttia hintojen nousua ja Espoossa vanhojen kerrostaloasuntojen hinnat nousivat 0,6 prosenttia. Koko pääkaupunkiseudun hintojen nousuksi tuli yhteensä 5,7 prosenttia.

Asuntojen hintaindeksin 1983=100 vuosimuutokset kerrostalot

Vanhojen kerrostaloasuntojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat ja indeksit (1983=100) 1. nelj. 1994

Kaupunki	4/1993 mk/m ²	1/1994 mk/m ²	Nimell. indeksi 1/1994	muutos edell. nelj. %	Reaali- indeksi** 1/1994	muutos# edell. nelj. %	Kaupat tilastossa lkm
Koko maa	5 163	5 330	145.9	+2,5	92.6	+2,5	3 819
Pääkaupunkiseutu	6 609	6 995	137.9	+5,7	87.5	+5,8	1 465
Muu Suomi	4 299	4 336	151.2	+0,7	95.8	+0,9	2 354
Helsinki	7 046	7 519	140.4	+6,7	89.1	+6,8	1 036
Helsinki-etelä	9 134	9 755	158.1	+7,0	100.4	+7,1	233
Helsinki-länsi	7 919	8 575	141.3	+8,4	89.7	+8,5	287
Helsinki-itä	6 585	7 066	136.1	+7,2	86.4	+7,3	313
Helsinki-pohj.	5 542	5 747	136.1	+4,1	86.4	+4,1	203
Espoo+Kauniainen	6 101	6 135	135.3	+0,6	85.9	+0,7	242
Vantaa	4 726	5 009	126.9	+5,9	80.6	+5,9	187
Kehyskunnat*	4 154	4 224	128.5	+1,6	81.6	+1,7	203
Tampere	4 413	4 692	154.4	+5,4	98.0	+5,4	222
Turku	4 847	4 759	137.8	-1,7	87.5	-1,6	357
Pori	3 405	3 614	154.2	+5,0	97.9	+5,1	81
Lappeenranta	4 908	4 799	145.5	-2,7	92.4	-2,6	109
Kouvola	3 486	4 042	164.5	+17,6	104.5	+17,7	48
Lahti	4 123	4 027	138.1	-1,8	87.7	-1,8	172
Hämeenlinna	3 972	4 445	191.5	+13,3	121.6	+13,4	65
Kotka	3 774	3 928	162.4	+5,9	103.1	+5,9	59
Rauma	3 808	3 712	184.9	-1,6	117.4	-1,5	35
Kuopio	4 497	4 859	147.4	+7,9	93.6	+7,9	148
Jyväskylä	4 596	4 867	139.5	+5,3	88.6	+5,3	68
Vaasa	4 865	4 642	147.5	-4,3	93.6	-4,2	60
Mikkeli	4 073	4 212	150.7	+3,9	95.7	+4,0	61
Joensuu	5 226	5 044	152.0	-3,2	96.5	-3,1	58
Oulu	4 660	4 739	154.8	+1,0	98.3	+1,1	186
Rovaniemi	4 010	3 966	128.3	+0,9	81.5	+0,9	44

Muutosprosentti on laskettu huoneistotyyppin ja asuntokannan mukaan painotetuista indeksiluvuista.

* Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Riihimäki, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

** Reaalihintaindeksi kuluttajahintojen suhteen.

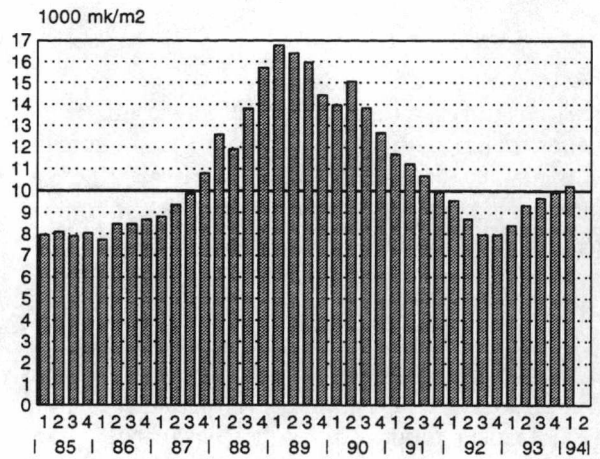
Muualla Suomessa hinnat nousivat vain 0,7 prosenttia. Tampereella hinnat nousivat 5,4 prosenttia, mutta Turussa tilastoitiin 1,7 prosentin hintojen lasku. Joilakin paikkakunnilla tilastoitiin suuria yli 10 prosentin muutoksia, mutta ne yleensä tasaantuvat toiseen suuntaan seuraavalla neljänneksellä. Tässä vaikuttaa eri neljänneksellä myytyjen asuntojen laadun vaihtelut varsinkin jos tilastoon on saatu mukaan vain vähän kauppiaita.

Helsingin keskustan asuntojen keskineliöhinnat lähenivät 10 000 markan rajaa. Yksiöissä raja ylittyi tammi-maaliskuussa. Edellisellä kerralla Helsingin keskustan yksiöiden hinnat olivat samalla tasolla kesällä 1991. Tilastoiduista kaupungeista edullisimmat asunnot olivat Porissa, Raumalla, Kouvolassa, Lahdessa ja Kotkassa.

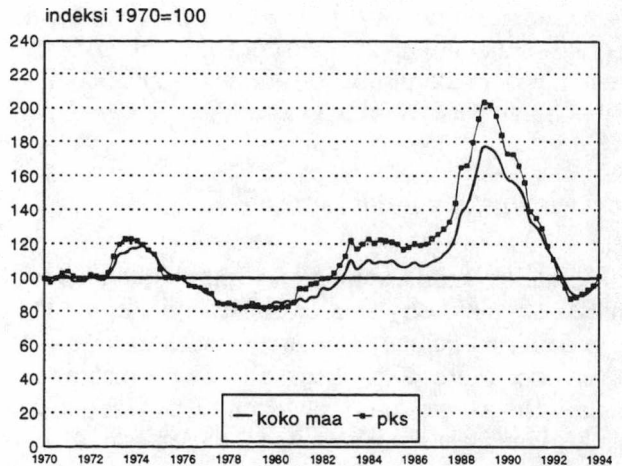
Reaalihinnat nousseet 14.4 % vuodessa

Reaalihintaindeksi 1970=100 oli vuoden alussa pääkaupunkiseudulla 100,7. Hintojen laskun käännekohta oli loka – joulukuussa 1992, jolloin ideksi oli 87,5. Tästä reaalista nousua on tapahtunut 15,1 prosenttia. Vuoden 1993 alusta hintojen reaalinousua on ollut 14,4 prosenttia.

Yksiön hinta Helsingin keskustassa

Asuntojen hintojen reaalikehitys 1970–1994/1. nelj. kerrostalot

Hintatasoja eksoottisissa maissa

Hintojen vertailu yksittäisten tuotteiden kohdalla on useimmiten helppoa. Etsitään vain eri maista samantyyppisiä tuotteita ja niiden hintoja voidaan vertailla. Satunnainen matkailija ei välttämättä kiinnitä huomiota hinnan edustavuuteen tai vertailukelpoisuuteen.

Vaikeampaa on selvittää useista hyödykkeistä muodostuvan hintatason suhde toisen maan hintatasoon. Hintataso muodostuu useamman hyödykeryhmän painotetusta keskiarvosta (kts. allaoleva taulukko). Kukin ryhmä puolestaan muodostuu siihen sisältyvien tuotteiden hintojen painotetusta keskiarvosta (esim. juustojen hinnan paino ruoka ja juomat -ryhmän arvossa on 6 %). Painojen laskemiseksi pitää ensin löytää vertailukelpoinen hyödykejoukko ja päättää kunkin hyödykkeen suhteellinen merkitys vertailussa.

Näihin ongelmiin jouduttiin etsimään vastauksia, kun tutkittiin hintatasoja niissä maissa, joissa Suomen Vapaa Ulkolähetys ry:llä on lähetystyöntekijöitä. Maat ovat ilmastoltaan ja kulttuuritavaltaan hyvin erilaisia ja siten myös markkinoilla olevat hyödykkeet poikkeavat huomattavasti Suomen vastaavista.

Hyödykevalinta ja kulutus rakenne

Koska vertailu tehtiin Suomeen, valittiin hyödykkeiksi Suomessa käytettyjä hyödykkeitä vastaavia, ei välttämättä paikallisten kulutustottumusten mukaisia tavaroita ja palveluksia. Tämä näkökulma vaikuttaa huomattavasti tuloksiin. Hinta-aineistona käytettiin lähetystyöntekijöiden keräämiä hintoja pääasiassa huhtikuussa 1994.

Vertailtaviksi hyödykkeiksi valittiin sellaisia lähetystyöntekijöiden kulutustottumusten kannalta keskeisiä tuotteita, jotka löytyvät myös Suomen markkinoilta ja sisältyvät Suomen kuluttajahintaindeksiin. Näillä perusteilla tupakka ja alkoholi eivät tulleet mukaan vertailuun. Asumismenot jätettiin vertailusta pois mitausvaikeuksien takia. Niinikään osa hyvin eksoottisista tuotteista jätettiin huomiotta.

Em. ryhmien sisällä hyödykkeiden hintatietojen yhdistäminen vaihteli. Ravintoryhmä painotettiin yhteen kuluttajahintaindeksin painojen mukaisesti. Vaatetus

Kuluskorin painot tässä kartoituksessa olivat:

	%
Ruoka ja juomat	29,7
Vaatetus ja jalkineet	11,1
Liikenne	33,7
Muut tavarat ja palvelukset	25,4
Yhteensä	100

ja jalkineet, liikenne sekä muut tavarat ja palvelukset on laskettu painottomina, koska hintatietoja oli melko vähän. Siten esim. bensiinin paino on sama kuin paikallispuheluiden. Jos jostain maasta ei saatu jonkin pääryhmän tietoja, ei ko. ryhmän tietoja eikä siis painoja ole otettu mukaan kokonaishintatason laskentaan.

Kalliit ja halvat maat

Kokonaishintatasoa tarkastellessa Indonesiassa ja Papua Uusi-Guineassa hintataso näyttää olevan Suomen kanssa samalla tasolla. Niinikään Keniassa, Etiopiasa, Nepalissa, Hong Kongissa, Israelissa ja Unkarissa kokonaishintataso poikkeaa vain +/-10 % Suomen hintatasosta.

Tunteakseen itsensä äveriääksi satunnaisen matkailijan, jolla on edellä kuvatut lähetystyöntekijän kulutustottumukset, kannattaisi suunnata Bulgariaan, Intiaan tai Uzbekistaniin. Kun taas Singapore, Taiwan, Uganda, Tansania ja Uruguay voivat tuntua ikäviltä turistin kukkaroa ajatellen. Tosin on huomioitava, että esim. Tansanian kokonaishintatason kalleuteen vaikuttaa liikenteen osuus huomattavasti.

Ruuan ja juomien kohdalla ei suurempia ongelmia ilmennyt. Vaatteiden ja jalkineiden hintavertailu oli hyvin vaikeaa. Miten verrata esim. intialaista saria johonkin suomalaiseen leninkiin? Kompromissit voivat olla jossakin tapauksissa liiankin rohkeita. Toisaalta vaatteiden ja jalkineiden paino 11,1 % hyödykekorissa oli pienekkö. Liikenteen paino 33,7 % kokonaisindeksissä voi olla useissa alikehittyneissä maissa liiankin suuri. Muutaman hintatiedon painottomassa keskiarvossa jonkin "patologisen hinnan" merkitys korostune liikaa.

Miten rakentaa optimaalinen hintatasoindeksi?

Saadut hinnat painotettiin yhteen käyttämällä Suomen kuluttajahintaindeksin mukaisia painoja (saatu laajasta kotitaloustiedustelusta). Paras tilanne olisi, jos vastaajat pystyisivät antamaan oman "ulkomaisen" kulutus-rakenteensa painot, koska tämän tutkimuksen painot heijastelevat suomalaisen keskivertokuluttajan kulutus-rakennetta Suomessa. Kulttuurillisista ja ilmastollisista syistä jätettiin suosiolla asumisen kustannukset pois tästä selvityksestä. Asumiseen liittyvät kustannukset ovat usein kehittyneissäkin maissa vaikeasti vertailtavia, saati sitten kehitysmaat/kehittyneet maat -vertailussa. Toisaalta asumisolojen ja -kustannusten perusteellinen selvittäminen parantaisi elinkustannusten hintakartoitusta.

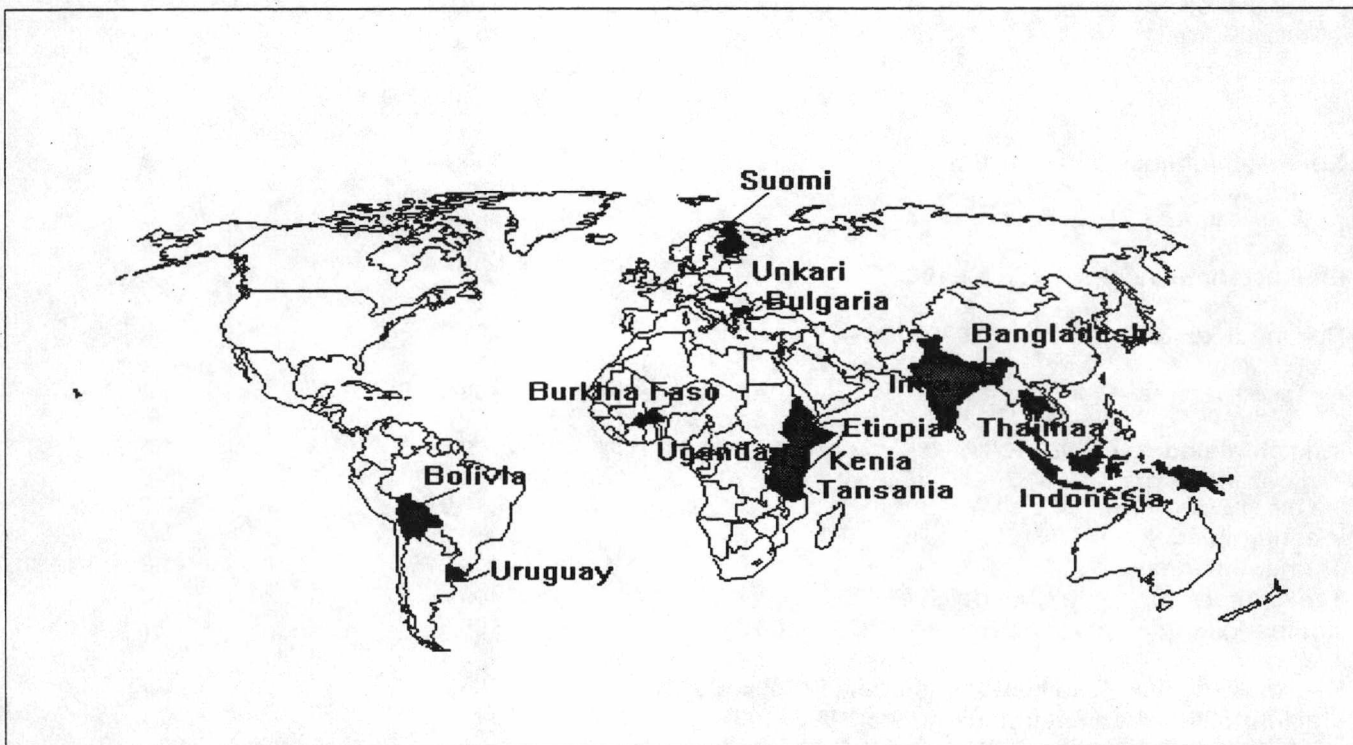
Kansainvälisiä hintatasoindeksejä huhtikuussa 1994

Maa	Ruoka ja juomat	Vaatetus ja jalkineet	Liikenne	Muut tavarat ja palvelukset	Hintataso yhteensä 94:4
Suomi	1	1	1	1	1
Singapore	1,5	1,7	0,9	1,3	1,3
Taiwan	1,5	1,1	1,3	1,5	1,4
Bulgaria	0,5		0,6	0,6	0,5
Kenia	0,9	1,1	0,8	0,9	0,9
Thaimaa	0,8	1,0	0,5	0,8	0,7
Burkina Faso	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8
Etiopia	0,9	1,0	0,5	1,3	0,9
Indonesia	1,0	0,6	1,2	0,9	1,0
Papua Uusi-Guinea	0,9	0,5	0,7	1,7	1,0
Bangladesh	0,7	0,5	0,5	1,1	0,7
Nepal	0,7	0,6	1,5	1,3	1,1
Hong Kong	1,1	0,8	0,7	0,9	0,9
Uganda	1,0	0,8	1,8	1,6	1,4
Israel	0,8	1,1	0,8	1,1	0,9
Unkari	0,8	0,9	1,5	1,2	1,1
Bolivia	0,5	0,7	1,0	0,8	0,8
Albania	1,0	0,6	1,4	1,4	1,2
Tansania	0,9	0,8	2,6	1,2	1,5
Intia	0,4	0,4	0,6	0,9	0,6
Uruguay	0,7	1,9	1,6	1,6	1,4
Uzbekistan	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3

Taulukon lukeminen:

Kunkin maan hintatasoa on verrattu Suomen hintatasoon. Maat eivät ole keskenään vertailukelpoisia. Taulukossa Suomen hintataso on 1.

Esimerkiksi kun Bangladeshin ruuan ja juomien hintataso on 0,7 tarkoittaa se, että Bangladeshissa ruoka ja juomat ovat kohdemaan antamien hintatietojen perusteella 30 prosenttia halvempia kuin Suomessa. Vastaavasti Bangladeshissa vaatetukseen ja jalkineisiin kuuluvat menot ovat 50 prosenttia halvempia kuin Suomessa. Koko aineiston pohjalta Bangladeshin hintataso vaikuttaa olevan 30 prosenttia Suomea halvempi.

Eri maiden hintatasoindekseistä puhuttaessa on tärkeää muistaa, että indeksit eivät selitä oman maan kansa-

laisten ostovoimaa. Lisätietoja hintasoindexseistä on saatavissa Harri Kananajalta, puh. (90) 17 341.

Indeksitaulukko

	I/94	Vuosi muutos %
Ansiotasoindeksi 1990=100*	110,7	1,4
Tuntipalkkaiset	109,0	1,7
Kuukausipalkkaiset	111,3	1,3
Teollisuus	113,1	3,6
Työntekijät	112,9	3,5
Toimihenkilöt	113,2	3,7
Talonrakennustyöntekijät	98,6	-1,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	110,9	0,2
Kuljetus	110,9	1,2
Rahoitus	114,3	1,0
Kunta	112,6	1,1
Tuntipalkkaiset	109,8	1,1
Kuukausipalkkaiset	112,8	1,2
Valtio	109,0	1,2
Kuukausipalkkaiset	108,8	1,2
Yksityinen sektori	110,4	1,6
Tuntipalkkaiset	108,9	1,8
Kuukausipalkkaiset	111,4	1,5
Reaaliansioindeksi 1975=100	128,6	1,1
Asuntojen hintaindeksi 1983=100	146,1	+7,3
Pääkaupunkiseutu	137,9	+13,8
Muu Suomi	150,9	+4,2
Julkisten menojen hintaindeksi 1985=100*		
Valtiontalous	143,2	0,9
Kunnallistalous	150,9	1,6
	Toukokuu 1994	
Kuluttajahintaindeksi 1990=100	110,3	0,2
Ravinto	103,5	1,2
Asuminen, lämpö ja valo	97,4	-3,3
Liikenne	117,9	1,9
Elinkustannusindeksi 1951:10=100	1368	0,2
Rakennuskustannusindeksi 1990=100	101,9	1,2
Työpanokset	103,6	-1,7
Tarvikepanokset	102,5	4,4
Tukkuhintaindeksi 1990=100	109,1	1,0
Kotimaiset tavarat	105,0	1,8
Tuontitavarat	117,9	-0,5
Vientihintaindeksi 1990=100	110,2	-0,7
Tuontihintaindeksi 1990=100	119,8	-1,3
Teollisuuden tuottajahintaindeksi 1990=100	106,4	0,3
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi 1990=100	105,8	0,7
Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi 1990=100	106,6	-3,1
Linja-autoliikenteen kustannusindeksi 1990=100	111,7	0,1

* Ennakkotieto

Vuonna 1994 ilmestyvät julkaisut

Julkisen sektorin tuntipalkat

1993, 4. neljännes
1994, 2. neljännes

Valtion kuukausipalkat 1993

Kuntasektorin kuukausipalkat 1993

Kunnallinen virkaluettelo 1993

Maa- ja metsätyöntekijöiden palkat

1993, 4. neljännes
1994, 1. neljännes
1994, 2. neljännes
1994, 3. neljännes

Metsätyöntekijöiden vuosiansiot 1993

Teollisuuden ja rakennusalan työntekijöiden palkat

1993, 4. neljännes
1994, 2. neljännes

Liikenteen työntekijöiden palkat

1993, 4. neljännes
1994, 2. neljännes

Teollisuuden toimihenkilöiden palkat 1993

Palvelualojen palkat 1993

Yksityisten hyvinvointipalvelujen palkat 1993

Palkkatilasto 1993/94

Käsikirja

Ansiotasoindeksi 1990=100

Muistio

Vuosiansiot

Asuntojen hinnat

1993, 4. neljännes
1994, 1. neljännes
1994, 2. neljännes
1994, 3. neljännes

Asuntojen hinnat 1993, vuositilasto

Asuntoyhteisöjen tilinpäätöstilasto 1993

Vuokratilasto 1994

Kuluttajahinnat

1993, 4. neljännes
1994, 1. neljännes
1994, 2. neljännes
1994, 3. neljännes

Indeksit

kuukausittain

Kuluttajahintaindeksi

Tuottajahintaindeksit

Maarakennuskustannusindeksi

neljännesvuosittain

Ansiotasoindeksi

Kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi

**Maarakennus- ja metsäalan konekustannus-
indeksit**

00022 TILASTOKESKUS
00022 STATISTIKCENTRALEN

Postitus
2 lk kirje

PMM
Sopimus
00022/1

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Statistics Finland

Wages and salaries
1994:14

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

Palkat:

Anna-Leena Wickstrand

Hinnat:

Kaisa Weckström-Eno
(90) 17 341

Myynti:

Julkaisujen myynti / 3B
00022 TILASTOKESKUS
Puh. (90) 1734 2011

Försäljning:

Publikationsförsäljning / 3B
00022 STATISTIKCENTRALEN
Tfn (90) 1734 2011

Hinta – Pris

30 mk

ISSN 0784-8374
= Palkat
ISSN 0789-2462